ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1985

Vyhlásené: 15.05.1985 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

43

VYHLÁŠKA
Slovenského úradu bezpečnosti práce

z 25. marca 1985

o zaistení bezpečnosti práce s ručnými motorovými reťazovými pílami

Slovenský úrad bezpečnosti práce ustanovuje podľa § 5 ods. 1 písm. d) zákona č. 174/1968 Zb. o štátnom odbornom dozore nad bezpečnosťou práce po dohode s príslušnými ústrednými orgánmi:

§ 1
Rozsah platnosti

Vyhláška ustanovuje povinnosti organizáciám a pracovníkom pri prevádzke, oprave a kontrole ručných motorových reťazových píl.

§ 2
Ručné motorové reťazové píly

Za ručné motorové reťazové píly sa podľa tejto vyhlášky považujú všetky prenosné zariadenia, ktorých rezacou časťou je nekonečná pílová reťaz, vedená po vodiacej lište, a ktoré sú poháňané spaľovacím alebo elektrickým motorom (ďalej len „reťazová píla“).

§ 3
Požiadavky na reťazovú pílu[1])

(1) Reťazová píla musí byť vybavená

a) krytom pohybujúcich sa častí reťazovej píly (okrem činnej časti pílovej reťaze),

b) tlmičmi vibrujúcich častí,

c) zachytávačom roztrhnutej reťaze.

(2) Súčasťou vybavenia reťazovej píly sú

a) technická dokumentácia, ktorá obsahuje

1. technický popis reťazovej píly,
2. návod na obsluhu, údržbu a nastavenie reťazovej píly (ďalej len „návod na obsluhu“) v českom alebo slovenskom jazyku s určením hodnoty dovoleného opotrebovania rezacej časti píly a náhonového kolieska,

b) náradie na údržbu, ktoré určil výrobca v návode na obsluhu,

c) ochranné púzdro rezacej časti na prepravu.

(3) Reťazová píla so spaľovacím motorom musí mať okrem toho bezpečnostnú brzdu reťaze, tlmič výfuku a spojku automatického vypínania chodu reťaze pri voľnobežnom chode motora.

(4) Reťazová píla dvojmužná musí mať okrem toho ochrannú lištu nad hornou (odbiehajúcou) časťou pílovej reťaze.

(5) Reťazová píla poháňaná elektrickým motorom musí byť vybavená a zabezpečená proti nebezpečnému dotykovému napätiu.

§ 4
Zákaz používania reťazovej píly

Reťazovú pílu je zakázané používať,

a) keď niektorá jej časť uvedená v § 3 ods. 1, 3, 4, 5 neplní svoju funkciu,

b) pri poškodení alebo opotrebovaní rezacej časti píly alebo náhonového kolieska nad hodnotu určenú výrobcom v návode na obsluhu,

c) pri poškodení alebo opotrebovaní elektrického zariadenia reťazovej píly, ktorá má elektrický pohon (prívod, ovládacie prvky a pod.).

§ 5
Povinnosti organizácie

(1) Organizácia je povinná

a) dať pracovníkovi na používanie len reťazovú pílu, ktorú schválil príslušný skúšobný orgán,

b) zabezpečovať vykonávanie údržby, nastavenie a opravy reťazovej píly v súlade s návodom na obsluhu,

c) vypracovať technologický postup pre práce vykonávané reťazovou pílou, ktorý musí schváliť nadriadený orgán. Postup musí obsahovať najmä hlavné zásady bezpečnej práce pri prevádzke, opravách a údržbe reťazovej píly pracovníkom s prihliadnutím na špecifické podmienky organizácie, ktorá tieto činnosti zabezpečuje,

d) zabezpečovať vykonávanie revízií reťazovej píly poháňanej elektrickým motorom,[2])

e) viesť záznamník reťazovej píly, ktorý musí obsahovať najmä

   1. typ reťazovej píly, jej výrobné a evidenčné číslo a rok výroby,

   2. dátum jej uvedenia do prevádzky a vyradenia z prevádzky,

   3. počet dní alebo hodín prevádzky reťazovej píly za mesiac,

   4. výsledky kontrol a opráv reťazovej píly a výsledky revízií reťazovej píly [písm. d)],

f) uschovávať záznamník reťazovej píly najmenej 1 rok po jej vyradení z prevádzky.

§ 6
Povinnosti pracovníka

Pracovník, ktorý obsluhuje reťazovú pílu, je povinný najmä

a) pred začiatkom práce si overiť

   1. funkciu automatického vypínania chodu reťaze pri voľnobežnom chode motora na reťazovej píle so spaľovacím motorom,

   2. funkciu bezpečnostnej brzdy reťaze,

   3. funkciu poistky plynu na reťazovej píle so spaľovacím motorom,

4. či nie je na reťazovej píle s elektrickým motorom poškodený pohyblivý prívod a ovládacie prvky,[3])

a zistené závady ohlásiť ihneď bezprostredne nadriadenému pracovníkovi a do odstránenia závad reťazovú pílu nepoužívať,

b) dodržiavať predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, predpísaný technologický postup, návod na obsluhu a pracovné podmienky určené príslušným orgánom hygienickej služby, s ktorými bol oboznámený,

c) pri štartovaní položiť reťazovú pílu na vhodné a bezpečné miesto, pevne ju držať, pričom sa reťaz nesmie dotýkať žiadneho predmetu,

d) pri manipulácii s pohonnými hmotami dodržiavať osobitné predpisy,[4])

e) pred bežnou opravou počas prevádzky

1. zastaviť chod motora,

2. odpojiť pohyblivý prívod od elektrickej siete pri reťazovej píle s elektrickým motorom,

f) pri prenášaní reťazovej píly na vzdialenosť väčšiu ako 150 metrov zastaviť chod motora, ak podmienky bezpečnej práce nevyžadujú zastavenie chodu motora už pri menšej vzdialenosti,

g) reťazovú pílu prevážať iba s nasadeným ochranným púzdrom rezacej časti alebo demontovanou rezacou časťou a uložiť pílu tak, aby nemohla ohroziť prepravované osoby,

h) preukázať sa na vyzvanie kontrolných orgánov preukazom na obsluhu reťazovej píly (ďalej len „preukaz na obsluhu“).

§ 7
Odborná spôsobilosť obsluhy

(1) Obsluhou reťazovej píly môže organizácia poveriť len muža, ktorý

a) je zdravotne spôsobilý,[5])

b) dovŕšil vek 18 rokov,

c) je na obsluhu vyškolený,

d) má preukaz na obsluhu,

e) pre reťazovú pílu poháňanú elektrickým motorom má odbornú spôsobilosť podľa osobitného predpisu.[6])

(2) Výnimočne môže pracovať s reťazovou pílou aj absolvent strednej lesníckej technickej školy a lesníckeho stredného odborného učilišťa, ktorý nedovŕšil 18. rok, pod vedením skúseného pracovníka, ktorý má preukaz na obsluhu.

(3) Organizácia je povinná zabezpečiť vyškolenie pracovníka na obsluhu reťazovej píly podľa ňou vypracovanej osnovy schválenej nadriadeným orgánom. Školenie pozostáva z teoretickej a praktickej časti.

(4) V teoretickej časti sa oboznámi pracovník

a) s pracovnými a technologickými postupmi, ako aj s návodom na obsluhu,

b) s predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci týkajúcimi sa používania reťazovej píly,[7])

c) s konštrukciou reťazovej píly.

(5) V praktickej časti si pracovník pod vedením skúseného pracovníka osvojí správne a bezpečné pracovné postupy.

(6) Na záver školenia sa pracovník podrobí skúške pred trojčlennou komisiou. Skúšobná komisia sa skladá z predsedu, ktorým je zástupca vedenia organizácie, a z dvoch členov, z ktorých jeden je odborným pracovníkom organizácie (napr. technológ, vedúci mechanizátor, vedúci údržbár) a druhý zástupcom orgánu Revolučného odborového hnutia alebo v družstve orgánu spoločenskej kontroly. V prípade potreby si môžu organizácie vytvoriť spoločnú skúšobnú komisiu, pričom sa dohodnú na zložení a spôsobe zvolávania skúšobnej komisie. O vykonanej skúške vyhotoví komisia zápisnicu, ktorú podpíšu všetci jej členovia.

(7) Organizácia je povinná oznámiť príslušnému inšpektorátu bezpečnosti práce aspoň štyri týždne vopred termín a miesto konania skúšok. Zástupca inšpektorátu bezpečnosti práce v prípade, že skúška sa neuskutočňuje predpísaným spôsobom a jej rozsah nezodpovedá predpokladanej činnosti, nariadi jej opakovanie.

(8) Po úspešne vykonanej skúške vydá organizácia pracovníkovi preukaz na obsluhu, v ktorom uvedie rozsah získanej odbornej spôsobilosti (pre reťazové píly s motorom spaľovacím alebo elektrickým, prípadne pre obidva druhy). Organizácia je povinná viesť evidenciu vydaných preukazov na obsluhu.

(9) Pre pracovníka, ktorý má preukaz na obsluhu, je organizácia povinná zabezpečiť najmenej raz za dva roky opakované školenie a preskúšanie komisiou, ktorá zaznačí výsledok do preukazu na obsluhu. Organizácia nariadi opakované školenie aj skôr, ak pracovník závažným spôsobom porušuje predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci alebo nedodržiava určené pracovné a technologické postupy.

(10) Organizácia je povinná preskúšať novoprijatého pracovníka, ktorý má preukaz na obsluhu, a výsledok skúšky zaznačiť do preukazu na obsluhu alebo preukaz odobrať a nariadiť opakované školenie.

(11) Ak pracovník aj po opakovanom školení nevykoná skúšku úspešne alebo závažným spôsobom porušuje predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci alebo nedodržiava určené pracovné a technologické postupy, organizácia mu preukaz na obsluhu odoberie.

§ 8
Oprava

(1) Opravou reťazovej píly so spaľovacím motorom okrem údržby a bežných opráv, ktoré môže vykonávať obsluha píly (napr. výmena zapaľovacej sviečky, nastavenie karburátora, výmena poškodenej lišty, náhonového kolieska), je organizácia povinná poveriť len pracovníka vyškoleného na opravy mechanizačných prostriedkov.

(2) Opravu reťazovej píly s elektrickým motorom môže vykonávať iba pracovník, ktorý má odbornú spôsobilosť podľa osobitného predpisu.[8])

(3) Opravu môže organizácia zabezpečiť aj prostredníctvom inej organizácie.

Kontrola

§ 9
Kontrola technického stavu reťazovej píly

(1) Kontrolu technického stavu reťazovej píly je povinný vykonať pracovník priamo nadriadený obsluhe (napr. majster), najneskôr po 20 dňoch jej prevádzky. O výsledku kontroly musí urobiť zápis do záznamníka reťazovej píly.

(2) Poverený pracovník (§ 11) je povinný vykonať kontrolu reťazovej píly

a) v prípade poruchy alebo poškodenia niektorej časti reťazovej píly dôležitej pre bezpečnú prevádzku (§ 4),

b) najneskôr po 150 dňoch alebo 800 hodinách jej prevádzky,

c) v ostatných prípadoch najmenej raz za dva roky.

(3) Kontrolu podľa odseku 2 môže organizácia zabezpečiť aj prostredníctvom inej organizácie.

(4) Kontrolu môže v odôvodnených prípadoch nariadiť

a) nadriadený orgán,

b) príslušný inšpektorát bezpečnosti práce.

§ 10

(1) Pri kontrole reťazovej píly (§ 9 ods. 1) sa overuje

a) funkcia ochranných zariadení píly (napr. bezpečnostnej brzdy reťaze, automatického vypínania chodu reťaze pri voľnobežnom chode motora, neporušenosť zachytávača reťaze),

b) opotrebovanie rezacej časti píly alebo náhonového kolieska nad hodnotu určenú výrobcom.

(2) Pri kontrole reťazovej píly vykonávanej povereným pracovníkom (§ 9 ods. 2) sa prehliadkou, vyskúšaním alebo meraním overuje

a) prevádzková bezpečnosť reťazovej píly alebo jej časti,

b) technický stav reťazovej píly od poslednej kontroly,

c) vedenie záznamov o vykonaných kontrolách a skúškach,

d) funkcia motorickej a rezacej časti vrátane vyskúšania simulovaných stavov (napr. funkcia bezpečnostnej brzdy reťaze).

§ 11
Odborná spôsobilosť kontroly

(1) Kontrolou reťazovej píly podľa § 9 ods. 2 môže organizácia poveriť iba pracovníka, ktorý má preukaz na vykonávanie kontrol reťazových píl (ďalej len „preukaz na kontrolu“) a spĺňa tieto predpoklady

a) má úplné stredné vzdelanie príslušného technického smeru (napr. strojárske, elektrotechnické) a najmenej 1 rok odbornej praxe alebo

b) má stredné vzdelanie príslušného technického smeru (napr. strojárske, elektrotechnické) a najmenej dva roky praxe alebo

c) je vyškoleným pracovníkom na opravy mechanizačných prostriedkov alebo

d) má preukaz na obsluhu (§ 7) a najmenej dva roky praxe s reťazovou pílou.

(2) Kontrolu reťazovej píly s elektrickým motorom môže vykonávať iba pracovník, ktorý má odbornú spôsobilosť podľa osobitného predpisu.[8])

(3) Pracovníka povereného vykonávaním kontrol reťazových píl preskúšava organizácia raz za tri roky pred trojčlennou skúšobnou komisiou. Skúšobná komisia sa skladá z predsedu, ktorým je zástupca vedenia organizácie, a z dvoch členov, z ktorých jeden je odborným pracovníkom organizácie (napr. technológ, vedúci mechanizátor, vedúci údržbár) a druhý je zástupcom orgánu Revolučného odborového hnutia alebo v družstve orgánu spoločenskej kontroly. V prípade potreby

si môžu organizácie vytvoriť spoločnú skúšobnú komisiu, pričom sa dohodnú na zložení o spôsobe zvolávania skúšobnej komisie. O vykonanej skúške vyhotoví komisia zápisnicu, ktorú podpíšu všetci jej členovia. Výsledok skúšky zaznačí do preukazu na kontrolu.

(4) Organizácia je povinná oznámiť príslušnému inšpektorátu bezpečnosti práce aspoň štyri týždne vopred termín a miesto konania skúšok. Zástupca inšpektorátu bezpečnosti práce v prípade, že skúška sa neuskutočňuje predpísaným spôsobom a jej rozsah nezodpovedá predpokladanej činnosti, nariadi jej opakovanie.

(5) Pri skúške podľa odseku 3 musí pracovník preukázať teoretické a praktické vedomosti o reťazových pílach s prihliadnutím na požadovaný rozsah odbornej spôsobilosti.

(6) Po úspešnom vykonaní skúšky vydá organizácia pracovníkovi preukaz na kontrolu, v ktorom vyznačí rozsah získanej odbornej spôsobilosti pre reťazové píly s elektrickým alebo spaľovacím motorom, prípadne pre obidva druhy reťazových píl.

(7) Organizácia vedie evidenciu vydaných preukazov na kontrolu.

(8) Ak pracovník poverený vykonávaním kontrol vykonáva kontrolu v rozpore s touto vyhláškou alebo predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, organizácia mu preukaz na kontrolu odoberie.

§ 12

(1) O výsledku kontroly podľa § 9 urobí pracovník, ktorý ju vykonal, zápis do záznamníka reťazovej píly. Uvedie v ňom najmä

a) dátum vykonania kontroly,

b) svoje meno a priezvisko,

c) druh kontroly (§ 9 ods. 1, 2),

d) závady a nedostatky zistené pri kontrole,

e) návrh na opravu alebo vyradenie kontrolovanej píly z prevádzky,

f) svoj podpis.

(2) Záznam o výsledku kontroly podľa § 9 ods. 2 musí ďalej obsahovať

a) evidenčné číslo preukazu na kontrolu,

b) ak kontrolu vykonal pracovník inej organizácie, aj jej názov,

c) údaje o odstránení nedostatkov z predchádzajúcej kontroly,

d) celkové zhodnotenie kontrolovanej píly z hľadiska bezpečnosti a prevádzkovej spoľahlivosti.

§ 13
Prechodné ustanovenie

(1) Reťazové píly, ktoré boli uvedené do prevádzky pred účinnosťou tejto vyhlášky a neohrozujú život a zdravie pracovníkov, je organizácia povinná uviesť do súladu s požiadavkami tejto vyhlášky do jedného roka od nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky alebo ich vyradiť z prevádzky.

(2) Preukazy na obsluhu reťazových píl vydané pred účinnosťou tejto vyhlášky zostávajú v platnosti. Organizácie sú povinné vykonať opakované školenie a preskúšanie obsluhy podľa § 7 ods. 9 do jedného roka od nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky.

§ 14
Účinnosť

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. júlom 1985.

Riaditeľ:

Ing. Macháč v. r.

1) Požiadavky uvedené v § 67 vyhlášky Slovenského úradu bezpečnosti práce č. 59/1982 Zb., ktorou sa ustanovujú základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce a technických zariadení, zostávajú nedotknuté.

2) ČSN 34 3880 Revízie elektrického prenosného náradia v prevádzke. Bezpečnostné opatrenia. ČSN 34 3881 Revízie prenosného elektromechanického náradia triedy II. a III. v prevádzke. Bezpečnostné opatrenia.

3) ČSN 34 3108 Bezpečnostné predpisy o zaobchádzaní s elektrickým zariadením pracovníkmi oboznámenými.

4) ČSN 65 0201 Horľavé kvapaliny. Prevádzkárne a sklady. ČSN 65 6060 Ropné výrobky. Balenie, značenie a doprava.

5) Smernica č. 17/1970 Vestníka Ministerstva zdravotníctva SSR o posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na prácu (reg. v čiastke č. 24/1970 Zb.)

6) § 4, 5, 6 vyhlášky Slovenského úradu bezpečnosti práce a Slovenského banského úradu č. 51/1978 Zb. o odbornej spôsobilosti v elektrotechnike v znení vyhlášky č. 83/1982 Zb.

7) § 272 Zákonníka práce.

8) § 5, 6, 9 vyhlášky č. 51/1978 Zb.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.